

”ЕЛЕФТЕРИЯ”

Драма, включваща овце с прически

Действащи лица:

КИРИЛ, млад драматург, идеен двигател на постановката

МАДАМ, театрална примадона със затихващи функции

ГРИГОР, връстник и колега на Мадам, тайно влюбен в нея

ВЕРОНИКА, изгряваща театрална звезда, муза на Кирил

ЕЛЕФТЕРИЯ, СТОЙКА И БОЙКА - трите селски баби

КМЕТЪТ, казва се Родион, кръстен е на Разколников

ПОП КЛИМЕНТ, който чете молитвите над празните ковчези

Пролог

Сцената е закрита с голяма плюшена завеса, зад която се чуват гласове.

ГЛАС 1: Наздраве, Боде, да ти се слави името! Къде е Климентчо, нали щеше да идва да четете нещо?

ГЛАС 2: Наздраве, девойки! Ще дойде отецът, къде ще да ходи! Пък и да не дойде днес, що е време, все е наше.

ГЛАС 3: Може да се е заплеснал по някоя девица!

ГЛАС 1: Може, кметът рече, че ще дойдат поне две. Питам го защо са му две, като Божията майка е само една, той нещо клати глава и вика, нищо не ви отбират главите от съвременно изкуство. Къде му дойде на акъла тази идея, че и на Дончо от Горно Село подпали чергата! Вместо да гледа човекът фурната, той тича по селото овци да събира!

ГЛАС 3: Ти добре рече „фурна“, че нещо се отплеснахме на топличко. Ставайте, че пърпоретката с хляба ще мине и ще замине, после ще бърхаме до Горно Село пеша по баира! После ще дойдем да си довършим празника, оставяме всичко така!

ГЛАС 2: Най-много някоя мишка да ми нагризе сиренето!

ГЛАС 1: А, мишка, последните са избягали има-няма три петилетки! Какво ще дирят в тоя салон! Дай ръка да стана по-бързо, че ми се чини, чувам мотор някакъв!

АКТ ПЪРВИ

Сцена първа

На авантсцената пред завесата са застанали Кирил, Мадам и Григор, които оглеждат театралния салон. Те са облечени в зимни якета и не изглежда да им е горещо.

МАДАМ: Тази театрална завеса не се е вдигала от Балканската Война!

ГРИГОР: О, тогава си играла тук за последен път?

МАДАМ: Много смешно! Кирчо, виж, дали не може нещо да се дръпне.

КИРИЛ: Ако я дръпнем, ще стане още по-студено!

МАДАМ: Как се е отоплявал този хамбар по-рано?

ГРИГОР: Идвали са всички заедно и като се притиснат един до друг – студът не може да мине. Сега е като добруджанско поле след колективизацията. Само Ника може да устиска цяла постановка тук, но ще я заболят краката.

МАДАМ: Защо настояваш да й викаш Ника?

ГРИГОР: Защото ми напомня за богинята на победата. И изобщо ми напомня за богиня. Ето, Кирил да рече дали не съм прав, ама без да се изчервява така.

КИРИЛ: Стига сте се занасяли, тук сме за постановката!

ГРИГОР: Кириле, бъди реалист, моето момче! Тук ще замръзнем като Амундсенова експедиция, ако не си тръгнем до довечера. Ти видя ли къде се предполага, че ще спим?

КИРИЛ: В хотела над пощата? Кметът потвърди, че ще има печки.

ГРИГОР: За имане – има, две, с реотани. Бас държа, че даже Мадам не е била родена, когато те са правени. Когато са включени на два реотана денем, водата в чайника на масата е покрита с коричка лед. До довечера ще се вледени напълно. А после и ние с теб, ти пръв, че си по-слаб, аз ще изкарам повече, щото съм китоподобен. Давай да отиваме да благодарим на кмета и съчинявай по пътя извинителна причина, нали ти си сценарист. Можеш да убиеш целия първи състав, тук няма нито радио, нито телевизия, ще хване декиш. Хайде!

Влиза кметът с поп Климент.

КМЕТЪТ: Ех, че е хубаво пак да се отвори салонът! Откога ми беше мечта! Не се притеснявайте за нищо, ние с Климбо вече сваляхме материалите от буса ви, те са общината. Само костюмите сме ги сложили там, където ще спите, ако нещо трябва да се натамънява. Както се бяхме разбрали, магарето и овцете ще ги доведем само за генералната репетиция, хем да свикнат малко. Колегата от Горно Село се е заел, даже вече са ги разчесали, направо прически са им направили. Те са кротки тукашните гадинки, няма да се притеснявате за нищичко, каквото трябва – всичко ще уредим!

ПОП КЛИМЕНТ: Родионе, ами ние забравихме да махнем тукашните декорации! (*кимва към завесата*)

КМЕТЪТ: Попе, няма да се плашиш, това са столични хора, всичко са виждали! Като почнат репетициите, ако им пречат, ще ги преместим. Ако искаш в църквата, ако искаш – в училището.

ПОП КЛИМЕНТ: Къде в училището, там няма стая, дето да не тече. Добре, да стоят засега.

КИРИЛ: Да сте видели колежката Вероника?

КМЕТЪТ: Много добро момиче, отиде да помага на една баба да си носи хляба. Каза, че ей сега ще дойде. То и ние с Климбо ще си отидем, да не ви пречим. А ако нещо ви трябва, аз съм в къщата със знамето ей там на бърчинката, елате.

Кметът и поп Климент излизат. Влиза Вероника, която носи самун хляб и прашна бутилка домашно вино.

МАДАМ: Не мислиш ли, че е малко раничко за бутилката? И няма ли да ти дойде много?

НИКА: Мен дядо ме е учил, дават ли ти, вземай. Но щом не искате да участвате, така кажете. Аз ще пия едно за кураж за вас.

КИРИЛ: Обещах, че ще ви вода на кръчма довечера! Можеш да изчакаш!

НИКА: За това ще има определени проблеми, да знаеш. Кръчма в това село няма, има в съседното. До което има само един черен път, по който бусът няма да мине посмъртно. Баба Бода каза, че там може да мине само джипката на кмета, ама не на тукашния, а на тамошния. Следващата най-близка кръчма е двайсетина километра надолу по пътя, по който дойдохме. Баба Бода каза да не се правим на герои и да не го минаваме нощем, щото наоколо бродели страшни неща.

ГРИГОР: Почват да ме гризат едни съмнения... Ника, твоята информационна агенция рече ли ти колко човека живеят в това село?

НИКА: Трима. Всъщност, три. Тя самата, баба Бойка и баба Стойка. Кметът и поп Климент се числят в съседната махала. Което води до следващия проблем, намирането на статист за ролята на Исус. Деца в селото няма от преди двайсет и една години. Тогава се е родил последният правнук на баба Стойка, но той сега е в Лондон и не може да бъде предоставен за театралното действие. Само на мен ли ми се струва, че тук не е особено топло?

МАДАМ: На мен ми се струва, че някой много, ама много се е разминал с реалността при описанието на театралния живот в тукашното село, като за начало. Кметът нищо ли не спомена за условията на работа, а, Кириле?

КИРИЛ: Нещо смутолеви, че отдавна в селото не е бил поставян театър. Аз попитах дали сцената е в добро състояние, той каза, че да.

ГРИГОР: Не е излъгал, тя добре се е съхранила, като мамутчето Димка, при тези условия. Предлагам да побързаме с евакуацията, че като дойдохме, беше почнало да се смрачава.

КИРИЛ: Целият реквизит е в общината. Не можем просто така да оставим декорите и костюмите! Работил съм от лятото над тях!

НИКА: Дори да успеем да върнем кмета, докато натоварим буса обратно, ще е съвсем тъмно. Аз по онези завои на светло само дето не умрях от страх, на тъмно ще умра направо преди да паднем от урвата. Ще спя в пощата, това е. А, баба Бода каза още, че когато е ветрено като днес, електричеството има навик да спира, така че може би има смисъл да побързаме с вечерята. В пощата поне има маса в колетното, има и свещи с кибрит. Баба Бода каза, че са в чекмеджето, ако не са ги изяли мишките.

МАДАМ: Понеже в теб са хлябът и виното, избор нямаме. Да вървим, че тази лампа нещо примигва. Обаче, Кириле, ще има да си говорим за тази постановка...

ГРИГОР: Тамън тази вечер няма да има какво друго да правим, защото не съм забелязал телевизор в Постал Палас. Заклучваме и тръгваме. Ключът у кого е?

КИРИЛ: Няма ключ, вратата само се дърпа по-силно, че малко заяжда. Кметът каза, че няма проблеми.

ГРИГОР: Вероятността някой да гледа театър с взлом тук не е голяма. След вас, Дулцинеи!

АКТ ПЪРВИ

Сцена втора

На сцената има маса и два стола, до които има електрическа печка с реотани, на заден план има легло.

КИРИЛ: Мислиш ли, че ще се избият нощеска?

НИКА: Няма да се избият, защото другата им възможност е да измръзнат. На кмета как му е дошла на акъла идеята, че става въпрос за две двойки?

КИРИЛ: Съществува вариант аз да съм го подвел. Той нещо ме подкачи дали водим някоя по-засукана мома, аз му казах, че и двете сте прекрасни, но сте заети. Само оставаше някой селски ергенин да ви се лепи!

НИКА: За момента тази вероятност не е голяма. Най-младият жител на селото е попът, но той е служител на култа и така. Другите потенциални ергени са на средна възраст колкото влъхвите.

КИРИЛ: Добре, така ще те ревнувам само от Гришата.

НИКА: Глупости приказваш!

КИРИЛ: Той каза, че му напомняш за богинята Нике!

НИКА: Е, та? Чакай малко, онази безглавата и с крилата?

КИРИЛ: Не е уточнил коя. Но той има голям шанс да заприлича на нея, ако не си държи ръцете далеч от теб!

НИКА: Ти сам го написа този сценарий! Никъде в оригиналния текст не пише, че Йосиф е носил Мария на ръце. Какво искаш сега?

КИРИЛ: Написах го! Както съм го написал, така мога и да го пренапиша!

НИКА: Ще ти се наложи!

КИРИЛ: Защо, той наистина те сваля?

НИКА: Единствено от онова магаре, което неизвестно защо трябва да бъде и то на сцена. Можеше да минеш без менажерията, нали? Става дума за влъхвите.

КИРИЛ: Какво им е на влъхвите? Те са си оригинални!

НИКА: Спор няма. Обаче ще се наложи да са от дамски пол.

КИРИЛ: Слушай, това няма да го бъде! Никакви феминистки истории! Напълно ми е достатъчна Мадам в качеството ѝ на четец! Влѣхвите са си влѣхви! Трима мъдри мъже, дошли отдалеч!

НИКА: (*засмива се*) Точно така! В онези времена и местности идването отдалеч било царска работа. Сега обаче нито един мъдър мъж няма да се вдигне от Горно Село за репетиции, защото се чака сняг. Балканджиите може и да са театрали-любители, но няма да бѣхтат ката ден през преспите. Остават ти трите местни баби. Те все ще прецапат до читалището, особено ако обещаем, че печката ще гори.

КИРИЛ: Ти се майтапиш!

НИКА: Изобщо не! Каква е разликата, трябва ти трима мъдри възрастни човека. С какво бабите не те устройват?!

КИРИЛ: Тримата влѣхви са мъже звездобройци!

НИКА: Тукашните баби са не по-лоши в звездобройството, особено в нощите, когато няма ток!

КИРИЛ: Влѣхвите яздят коне! Или поне камили!

НИКА: Все едно коне няма. Камили още по-малко. И едните и другите ти влѣхви ще са пешеходци.

КИРИЛ: И как твоите баби-влѣхви ще се обръщат една към друга с „Братко“?

НИКА: Ти какво каза преди малко – както си го написал, така и ще го пренапишеш. Ще се обръщат една към друга със „Сестро!“.

КИРИЛ: Колко са ти големи бабите? Ще влязат ли в робите?

НИКА: Виж, ако имаш предвид онези китайски пижами, не, няма. Но бабите може би имат официални дрехи някакви. А може да има някакви реквизити и в читалището, все пак там е имало театър. Междувременно, така и така няма да се използват, може ли да взема синята? Забравила съм си пижамата.

КИРИЛ: Ти никога не си имала пижама! Мога да се хвана на бас!

НИКА: И затова трябва да умра от студ през нощта докато стигна до тоалетната на долния етаж? Да не говорим, че мога да срещна някого...

КИРИЛ: Гришата си пада по сини пижами?

НИКА: Идея си нямам. Но ти си падаш по червени, сини и зелени пижами, в които трябва да се обличат напълно невинни статисти. И по овце на сцената.

КИРИЛ: Това намек ли беше?

НИКА: Ни най-малко! Ти си свободен дух, пишеш си свободните съчинения, а като ти кажа нещо, винаги търсиш подтекста. Няма подтекст. Аз ще трябва да си делея сцената с пеленаче, ако се намери такава, и с овце. Дано поне не са прекалено миризливи.

КИРИЛ: Изкъпани са и са сресани!

НИКА: Това намек ли беше?

КИРИЛ: Ни най-малко. Кметът каза, че овчите статисти вече са подбрани, изпрани, сресани, направо имали прически, но ще дойдат само за генералната репетиция. Която е вдругиден.

НИКА: Може ли и аз?

КИРИЛ: Ти какво?

НИКА: Да дойда вдругиден?

КИРИЛ: Толкова дълго без теб не мога. Пъхай се в кревата, аз ще ти донеса пижамата!

АКТ ПЪРВИ

Сцена трета

На сцената има маса и два стола, до които има електрическа печка с реотани, на заден план има легло.

МАДАМ: Свободен си да се преместиш оттатък, ако мислиш, че ще ти преча!

ГРИГОР: Благодаря, но ми липсват някои неща.

МАДАМ: Можеш да вземеш третата пижама. Китайска коприна, Господи, откъде му идват на Кирилчо тези идеи?! Кой в селото ще се маскира на китаец?

ГРИГОР: На китайка. Пижамите са женски.

МАДАМ: Той знае ли го?

ГРИГОР: Предполагам, че не.

МАДАМ: Ти защо не му каза?

ГРИГОР: Защото не бях ги виждал до преди малко. А и всеки има право на собствения си полет и падение. Той честно се старее, как да му подрежеш крилата на въображението! Влѣхви по пижами, овце с прически, екзотика. Така трябва, докле е младост. После ще дойдат големите сцени, големите салони и лека – полека ще започне да поставя Брехт и Шекспир и ще забрави как е носел културата в масите.

МАДАМ: И вдъхвал праха от театралните кулиси ведно с аромата на овчи барабонки. Още не мога да повярвам, че се навих на това!

ГРИГОР: Ти не знаеше за барабонките?

МАДАМ: Той беше неприлично сладкодумен! Трябвало му опитна водеща, с умение да установи контакт с всякаква публика, коледна сцена с оригинални участници. Що ли се хващам и аз, хем знам, че оригиналните участници са умрели преди две хиляди години.

ГРИГОР: Овцете ще са оригинални. Интересно, всяка ще е сресана различно или ще са като в книжките с картинки.

МАДАМ: Какво ти пука?

ГРИГОР: На мен изобщо, но на вас с Ника може би трябва. Така де, да вземете мерки да не съвпадат...

МАДАМ: Защо не отидеш да ѝ го кажеш?

ГРИГОР: Защото не ми е работа. Това е работа на младото момче Кирчо.

МАДАМ: Искаш да кажеш, че Ника не ти обръща дължното внимание.

ГРИГОР: Нищо подобно не искам да кажа. Никога не съм си падал по малолетни.

МАДАМ: Вдигаш ръка срещу стълбовете на театъра? Все пак Жулиета е на тринайсет и половина. И аз не си подам по малолетни. Господи, как мразех Жулиета, каква дълбочина на любовните чувства има в една четиринайсет годишна пикла?

ГРИГОР: Знам. Винаги ми се е щяло да ти покажа защо се самоубива твоята идиотка. Обаче аз през цялото време играех Меркуцио. Отлично ми се получаваше чумосването на двата рода! Особено след като има глупостта да се омъжиш!

МАДАМ: Всеки прави глупости. Не можем всички да сме като аз съм Гришо, хубавецът, вечният ерген.

ГРИГОР: Поне съм честен.

МАДАМ: Затова честно се напи като талпа и това ти гарантира три дни в болницата, та не ми стана кум, помниш ли? Тази митология се обсъждаше дълго след като всички бяха забравили за основното събитие, неотдавна пак се разказваше.

ГРИГОР: Основното събитие беше мъртвородено. Съответно аз бях мъртвопиян.

МАДАМ: Защо? От завист към Ромео?

ГРИГОР: Щом питаш, значи още не е време за отговора. Отивам да изпия един тутун, докато съм относително облечен. В зелената пижама първо няма да мога да вляза, второ, на нея ѝ подхожда опиум, а тук няма. Ти лягай.

АКТ ПЪРВИ

Сцена четвърта

На авантсцената пред завесата Кирил и Григор пушат.

КИРИЛ: Върви ли всичко по план?

ГРИГОР: Не съвсем, но ми харесва посоката на движение.

КИРИЛ: Значи не тръгваме утре заран?

ГРИГОР: Накъде си се разбързал? Оставаме, разбира се. Остава да убедиш момичетата.

КИРИЛ: Защо аз?

ГРИГОР: Защото си неприлично сладкодумен, както рече Мадам. Имам вяра в теб. Интересна ми е обаче мотивацията ти.

КИРИЛ: Кметът рече, че няма никакви ограничения за постановки.

ГРИГОР: Кириле, осведи се! Ние сме на гъза на географията, в село с три бабички, полуумен поп и кмет, който се казва Родион. Вероятно на стената на сцената виси брадва вместо пушка. Вашето поколение не е ли чело Достоевски в училище?

КИРИЛ: Нашето поколение не е, но знам за какво намекваш. Обаче! Кога още ще ме пуснат да режисирам „Ромео и Жулиета“ преди да стана на петдесет? И тогава ще има рамки, комисии, художествени съвети и прочие.

ГРИГОР: Сцената може да няма балкон.

КИРИЛ: Ще сковем, ако трябва, ще уговоря кмета. Не ти ли се ще да изиграеш Ромео най-накрая?

ГРИГОР: А като стигнем до катеренето по балкона на Ника, ти ще гепнеш брадвата и ще строшиш подпорите, белким ми паднат на главата. Или ще сложиш истинска отрова в пакетчето на аптекаря. Не се ловим на такъв пиниз!

КИРИЛ: Толкова ли ми личи?

ГРИГОР: Не бих казал, някои овце с прически може и да не забележат. Нямам нищо против, само не искам да заставам между вас. Тази кожа може да е стара, но си е моя и аз си я пазя.

КИРИЛ: Добре, добре, Мадам ще бъде Жулиета, тя и без това с тази роля се е прославилa, Ника ще бъде дойката. Ще уговорим кмета да играе отец Лоренцо.

ГРИГОР: Не е ли по-добре поп Климбо? Хем професионално е подготвен, хем няма да има нужда от реквизит, той ще си донесе неговия.

КИРИЛ: Вашето поколение не е ли чело „Под игото“ в училище? Дякон Викентий като духовно лице не може да участва в театро̀то.

ГРИГОР: Извинявай, това го бях забравил.

КИРИЛ: Костюмите не са проблем. Вземаме от Богородица бялата риза...

ГРИГОР: Нощница. Ти реквизитите от магазин за бельо ли ги събира този път?

КИРИЛ: Обиждаш! Робата на Йосиф съм я шил лично!

ГРИГОР: Поласкан съм. Преди да извадиш шевната машина, искам да ти кажа, че посмъртно няма да ме видиш в чорапогащник и парашутни гащи!

КИРИЛ: Значи си съгласен! Чудесно!

ГРИГОР: С какво съм се съгласил без да разбере?

КИРИЛ: С ролята! Отивам да я напиша! Хем кметът може да ви ожени пътьом. Нали си бил мечтал да опръстениш Мадам от сто години? Ето, имаш възможност!

ГРИГОР: За тази работа са нужни двама съгласни!

КИРИЛ: Имам вяра в теб! Уговаряш я, аз пиша! Утре следобед ще го имате!

(Кирил излиза на бего̀м.)

ГРИГОР: „Цял дъжд от щастие над теб се сипе,

съдбата те ухажва, пременена

в най-скъпите си дрехи, а пък ти

се цупиш като глезена девойка

и бягаш от късмета си! Пази се,

такива като теб завършват зле!“ * (Трето действие, Трета сцена, превод Валери Петров)

Ухажва, облечена е в зелена пижама, и даже не мога да ѝ се нацупя, защото може да ми е за последно. Зелените дрехи носят нещастие в театъра, нали така беше. Но това тук не е театър. Това е пощенска станция, мразовита и ветровита. Дявол ме взел, защо все се хващам. (*гаси цигарата*)

АКТ ПЪРВИ

Сцена пета

От едната страна на сцената пред завесата стои Ника, която унесено танцува нещо динамично, под музика, която само тя чува. Очите ѝ са затворени и тя не вижда как от другата страна на сцената са скупчени трите баби.

СТОЙКА: Младо момиче, а така да я урочасат!

БОЙКА: Само едно лекарство има, ще ѝ леем куршум!

ЕЛЕФТЕРИЯ: Тук не може, кметът ще ни разкостни, ако му капне олово на сцената. Викам да я заведем при Бойка, че е най-близо.

БОЙКА: Става, олово имам на лесно, керемидата все ще се намери. Ама тя няма да иска, те урочасаните не знаят, че са урочасани.

СТОЙКА: Какво като не иска – ние сме три! Дорде се усети и сме я излекували! Аз я хващам за лявата ръка, ти за дясната, Бодето като най-млада ще отваря вратите. Хайде!

(Трите баби се прокрадват към Ника, която продължава да не ги чува и отваря очи едва когато те започват да я дърпат към изхода.)

НИКА: Дами, какво ви става, къде ме влачите? Защо?

СТОЙКА: А, малко ти поотмина! Ама как те тресеше! Няма страшно, миличка, едно куршумче и ще ти мине съвсем!

НИКА: Пуснете ме! *(успява да измъкне едната си ръка и сваля слушалките от ушите си)* За танци тук стреляте, що ли?

БОЙКА: Ох, Божее, това танци ли било? Ние мислехме, че е уроки, и смятахме куршум да ти леем, белким ти се справиш.

НИКА: Това е хип-хоп, ето, чуйте! *(Ника дава по една слушалка на двете баби.)*

СТОЙКА: *(прекръства се)* Дъще, то тогава трябва куршум да се лее на този, който това го е съчинил, и на певеца също. Води ги тук, ще ги уредим!

ЕЛЕФТЕРИЯ: Само дето те изплашихме! Ела да седнем, докато чакаме Климчо да дойде, няма да е дълго. Има пърженки със захар.

(Елефтерия дърпа завесата и се открива сцената, на която има три затворени ковчега. Върху средния има постлана тъкана кърпа, а върху нея чиния с понички.)

НИКА: Това какво е? Нов местен дизайн в бързото хранене?

БОЙКА: На сцената е завет, та тук седим. А това, не се стряскай, ако стане нещо с нас през зимата, ние сме готови. Пък и през лятото сме готови, и през останалите сезони. Виж, да не стават обърквания, всяка си надписала нейния.

НИКА: *(чете)* Стойка Иванова, Бойка Иванова, Елефтерия Иванова. Ама вие сестри ли сте трите? И коя е Елефтерия?

ЕЛЕФТЕРИЯ: Навремето селото го основал един Иван, та оттам сме всичките Иванови, и родените, и оженените тук. Аз съм Елефтерия.

НИКА: Но Вие казахте, че сте Бода, от Свобода.

ЕЛЕФТЕРИЯ: Така де, какво значи Елефтерия, ако не свобода. То си е история. Навремето когато аз съм се родила, пак трябвало да се ходи на гурбет. То кога ли не е трябвало, ама тогава баща ми успял чак до Щатите да се добере. Като пратили телеграма, че съм се намерила, питали го как да ме кръстят. Той щедро отбелязал раждането на първото си отроче, ама така го отбелязал с другарите си по работа, че не бил в състояние да стане да отиде до пощата, краката му се били отнели. Времето вървяло, рекъл на един от приятелите си той да отиде. Чичо Костас, грък от островите, разбрал, че детенцето трябва да се казва Свобода, ама по пътя то ли забравил думата на български, то ли и той бил достатъчно добре почерпен, най-вероятно второто. И пратил телеграма с една дума: Елефтерия! Връща се татко след година и нещо, аз вече ходя, и той вика това ли е моята Свобода? Мама го поглежда и казва, ами да, Ели й викаме накратко. Защо Ели, нали рекох Свобода да я кръстите? Вади мама телеграмата и вика, ето какво прати! Та на кръщелното съм Елефтерия, а така Свобода, или Бода на кратко. А ти как се сдоби с Вероника, чедо?

НИКА: От политиката на едно дете. Нали трябва да се кръсти и на едната баба, и на другия дядо. Пак късмет, баба Вера и дядо Никола, добри хора, спогодили се, той като кавалер й отстъпил началното място. Щото има къде по-екзотични смески. Имахме в нашия клас един Миросвет, щото на Мирослав и Светлин, обаче дядо Мирослав бил татко на татю му, та не могло Светомир. И това не е най-трагичният случай, един от моите съученици попът отказал да го кръщава с неговото име. Казал, че такова нещо в списъците на светиите няма, ако искат така да се кръщава, да вървят по дяволите, които са ги посъветвали. Тукашният поп не се ли противил на Елефтерия?

ЕЛЕФТЕРИЯ: Ами, ще се противи той! Майка ми може и да била млада невеста и да не внушавала страх и трепет, обаче баба Цветана ако тропнела с крак, строявала половин село. Синът ѝ бил рекъл Елефтерия и думата му на две не ставала. Къде се губи това момче?

НИКА: Кое момче?

СТОЙКА: Сегашният ни поп. Добър човек, ама малко урсуз си пада, като се заинати – магаре надминава по инат. На дядо си се е метнал.

(чува се скърцане на врата)

БОЙКА: Тихо, Стойче, май е той. Да не изплашим човека.

(Влиза поп Климент, в пълни одежди, с требник в ръка.)

ПОП КЛИМЕНТ: Здравейте! Защо ви трябвах точно тук днес?

ЕЛЕФТЕРИЯ: Да прекадиш тук ковчезите. Зимата идва, ако не си тук, кой ще ни прекади, ако не нас – поне последната дреха да е готова и да си знае.

ПОП КЛИМЕНТ: Вие сте луднали нещо! Опява ли се жив човек?

СТОЙКА: Не сме ние луднали! И не ти казваме нас да прекадиш, а ковчезите! Икона може, нафора може, а пък ковчег не може! Ние всичко сме приготвили, ето ти китка босилек, пари сме спастрили, не сме те викали напразно.

БОЙКА: То едно време беше, кога в селото имаше поп всеки ден. Ти кога се веснеш, кога не, я колко села имаш да обикаляш. Чети тук!

(бабите са преградили пътя за отстъпление на отчето)

ПОП КЛИМЕНТ: Ето, тук момичето да ви каже, няма такива работи като молитва преди да ви трябва. Нали така, госпожице, не може молитва да виси?!

НИКА: Доскоро така беше, но напоследък не съм сигурна. Щом може висящо кафе, може висяща дискотека, може да може и висяща молитва. Вие си знаете, ама благословия никога не пречи, нали така?!

ПОП КЛИМЕНТ: Не пречи. Не го бях мислил така.

ЕЛЕФТЕРИЯ: То от много мислене всички беди идват.

Баба Елефтерия раздава на всички свещи, бабите застават всяка до нейния си ковчег. След кратко колебание Ника застава от другата страна на ковчеза на

баба Елефтерия. Светлината гасне, а после една след друга гаснат свещичките.

АКТ ВТОРИ

Сцена първа

Кметът и Кирил седят на два режисьорски стола в средата на сцената.

КМЕТЪТ: Не може без коледната част. Хайде, остави народа, що толкоз време загуби да реше овчиците, ами като се разнесе мълвата за театро, вече ми се обадиха и от Голем Дол, и от Малко Бучино. Всички идват за представлението. По къщи са се разпределили, да не се връщат по тъмното. Разбрали сме се кой какво ще готви за коктейла след това, нищо, че са пости, ще се отсраим, да не се притесняваш за това.

КИРИЛ: Мислите ли, че ще устискат на цяло представление, че и още на „Ромео и Жулиета“?

КМЕТЪТ: Ха, нямало да устискат! Това са балканджии хора, бре момче! Пък и ти рече, че „Ромео и Жулиета“ няма да я карате цялата, само в частта, кога ще оженя главните герои. Да не искаш да ме лишиш от ролята? Аз вече формулярите съм пратил, днес ходих бланка да взема, даже две взех, ако нещо се обърка, ама няма, няма да се обърка, не се притеснявай. Виж, дърва сме донесли, в салона ще е като в баня, обещавам, никакви икономии. За изкуството всичко давам!

КИРИЛ: Ще се наложи да ме криете след сватбата сигурно, поне от Мадам. Ще можете ли?

КМЕТЪТ: Ха, нямало да го скрием! Тук колко народ се е крил от къде по-страшни работи от твоята Мадам. Макар че и тя е башка, огън жена! Моята баба Цвета беше като нея, Бог да я прости. Театърът тя го въртеше, за нищо го нямаше да събере половината село да играе, другата половина да гледа. Малко са жените като тях, рядко се срещат. Ех, да бях двайсетина години по-млад, щеше да види Гришо какво е конкуренция, ама не съм на тез лета, не съм вече. Тази твоята и тя е опасна, те да не са нещо роднина?

КИРИЛ: Не са ми казвали, досега щях да зная вероятно. В театралните среди такива неща не остават дълго скрити.

КМЕТЪТ: Не оставали... Млад си ти, нищо не знаеш. Виж Гришата как усърдно се е крил, даже тя не го знае, а са играли заедно откак се помнят.

КИРИЛ: Тяхното е друго.

КМЕТЪТ: Все същото е. Винаги е било същото, не само в театралните ти среди. Едно време е било по-лесно, заради отец Лоренцо и другите отци, имало е поне кой да знае от изповедите.

КИРИЛ: Сега е още по-лесно, в социалните мрежи всички всичко си признават сами, нямат нужда да ходят на изповед.

КМЕТЪТ: Да, ама се губи интригата. Всичко е на показ. В ония години всеки си мислеше, че като отиде в съседния град и край, анонимен става и няма следа назад. Винаги се намира. Виж го наш Климбо, попа де, ти го видя вече. Като караш надолу обратно, малко след чешмата, има паметник до пътя. Ако се загледаш в мъжа на снимката, ще се изплашиш, ще речеш, че е самият Климбо. Това е баща му. Една вечер се прибирал, не взел завоя и на място. Родителите му бяха вече хора на възраст, разбираш, той едно дете и дотам. Обаче старият поп Христо, той рекъл след опелото, грехота е да разнасям сплетни, ама синът ви си имаше любовница в града и там едно момченце. Хванали се за това тез хора, с попа в града и от място на място намерили и момичето, и детето, прибраха си ги и така Климбо им стана утешение на стари години.

КИРИЛ: Вие как научихте?

КМЕТЪТ: Как, как, тогава пак ходих за бланки. Дядо му на Климбо дойде с една бутилка вино и каза, ще трябва да го оженим той моя син. Айде, викам си, отиде му ума на чичо Климент, побърка се от мъка. Той казва, Родионе, моето момче, редно ли е внукът ми копиле да ходи и чуждо име да носи? Не е редно! Значи, откак е умрял синът ми, никой не се е женил в наше село, нали така? Не е, чичо Клименте. Така, Родионе, пишеш го женен че е умрял, а от предния ден пишеш брачното свидетелство. Брат ми и снаха ми ги пишеш кумове, аз ще се разпиша за сина, блуката сама ще се разпише за нея си.

КИРИЛ: И Вие ги разписахте?

КМЕТЪТ: Разписах ги, що да не ги разпиша. Чичо Климент после с това свидетелство в съда му смени на Климбо името и като тръгна той на училище, вече всичките му документи бяха наред.

КИРИЛ: Ама това е нарушение на закона!

КМЕТЪТ: Ха, ами сега какво ще бъде?

КИРИЛ: Ама те са и двамата живи!

КМЕТЪТ: Ама дали и двамата са съгласни? А?

КИРИЛ: За единия съм сигурен абсолютно, а за другия...

КМЕТЪТ: Така де, и тогава беше така, булката беше сигурна, а за другия... За другия подписа баща му. Рода, все знае най-добре. Като тебе.

КИРИЛ: Адски искам да им се случи нещо хубаво. В града все нямат време един за друг. А тук са, да речем, че са притиснати от обстоятелствата. Театърът е допълнително, нещо като черешка върху тортата. Съвсем истински театър, а да се остави така да пустее...

КМЕТЪТ: Искаш ли го?

КИРИЛ: Кое дали искам? За хубавото – абсолютно!

КМЕТЪТ: Не, театъра.

КИРИЛ: Как дали искам театъра?

КМЕТЪТ: Така. Ти си режисьор без театър. А тук имаме театър без режисьор. Оставаш и театърът е твой. Ние ще помагаме, кой каквото може. Ти си си сам художествен съвет, драматург, директор, сценограф, каквото искаш. Даже имам в кметството билети от едно време.

КИРИЛ: И сам ще си ги продавам, и сам ще си гледам постановките. И ще живея в пощата. Ника няма да се навие на това посмъртно.

КМЕТЪТ: Не се заричай. Ти го помисли, а засега дай да караме по плана. Нещо вратата скръцна, да видим кой дойде!

(влиза поп Климент)

ПОП КЛИМЕНТ: Добре че ви намерих!

КМЕТЪТ: Що, къде можеше да ни търсиш, освен тук?

ПОП КЛИМЕНТ: Остави майтапите, имам въпрос към режисьора. Представлението нали ще е мистерия?

КИРИЛ: Да, особено в първата си част, да.

ПОП КЛИМЕНТ: Ще има ли музикално оформление?

КИРИЛ: Донесли сме записи, да, църковни песнопения. Искате да ги чуете предварително ли?

ПОП КЛИМЕНТ: Не. Обаче нашите хора питат не искате ли музика на живо? Събрали са се в крчмата горе и чакат какво ще решите.

КИРИЛ: Какво, крчмарска музика на мистерия за рождението на Спасителя? Не, това даже аз не мога да го допусна, че ми го предлагате! Как си представяте Йосиф да пее „За мен ти си морска сирена, морякът удавник съм аз!“ Не, не, не става!

ПОП КЛИМЕНТ: Каква крчмарска музика, кой е предлагал такова нещо?! Това е хорът на нашата църква, тригласен хор имаме, всичко могат да изпеят! Събрали са се в крчмата, защото само там имаме телефон в Горно Село, другият е тук в читалището. Ако кажете, цялата коледна литургия ще дойдат да ви я изпеят утре заран, да си подберете каквото там харесате!

КМЕТЪТ: Кириле, моето момче, ти пак си помисли! Не се отказвай така бързо! Ако падне сняг и спре електричеството, твоите песни няма да могат да се чуят, а хорът и в Горно Село да пее, пак ще се чува. Хем ще останат повече места в залата, ще разместим и Босилково. После ще мислим къде ще ги дяваме за през нощта, ама не се притеснявай, ще намерим място. Горе по стаите има къде, става. Ти сега кажи на отца, да не се притесняват певците, ами да репетират!

КИРИЛ: Ама...

КМЕТЪТ: Климба, в десет рано ли ще е да дойдат или поне да хапнат горе, пък после да слизат? То май ще вали сняг, я по-добре отрано да са тук! Ще обещаят, че няма да ръкопляскат на репетиция. (*обръща се към Кирил*) Да не би да си помислил, че като сме от село, тия работи не ги знаем? Няма да се притесняваш, всичко ще бъде точно шест!

АКТ ВТОРИ

Сцена трета

На сцената има маса и два стола, до които има електрическа печка с реотани, на заден план има легло.

МАДАМ: Не съм пила греяно вино не помня откога. Откъде са подправките?

ГРИГОР: Даровете на влъхвите.

МАДАМ: По-конкретно?

ГРИГОР: По-конкретно от кухнята на баба Бойка, че е най-близо.

МАДАМ: Виното?

ГРИГОР: Виното е от Родион. Каза, че това била жертва за възстановяване на театъра в селото. Възлияние един вид.

МАДАМ: Смел човек. Ако се докараме до махмурлук, кой ще възстановява театъра утре?

ГРИГОР: Няма страшно, кметът дава главата си на отсечение, че от това вино глава не боли. В най-лошия случай Кирил ще се справи сам с Ника.

МАДАМ: Все пак не е лошо да се внимава, ти си тук за да представляваш Йосиф и да я носиш на ръце. Аз и да чета, и да не чета, все тая, историята е известна.

ГРИГОР: Аз не съм тук заради носенето на Ника на ръце.

МАДАМ: Не ми казвай, че си тук само заради мен!

ГРИГОР: Не мога да го кажа, ако искам да продължавам да бъда честен!

МАДАМ: А казваш, че Ника не те била забелязвала.

ГРИГОР: Тя продължава да не ме забелязва и това е добре.

МАДАМ: Кирил?

ГРИГОР: Да, представи си!

МАДАМ: Ти какво, на стари години?

ГРИГОР: Не, аз такава на млади години.

МАДАМ: Интересно, какво имат общо твоите млади години едно време с Кирчовите млади години сега?

ГРИГОР: Налага се да наваксам, защото не съм бил около него в още по-младите му години.

МАДАМ: Какво щеше да правиш с него в по-младите му години?

ГРИГОР: Това, което се полага да правят бащите със синовете си, макар че ми е малко неясно в ретроспекция.

МАДАМ: А стига бе! Той е син на Роса!

ГРИГОР: И мой!

МАДАМ: Тя кога ти го каза? Двайсет и няколко години мълча и най-накрая си е признала? Не го вярвам!

ГРИГОР: Нямахме къде да ходи.

МАДАМ: Ти как научи?

ГРИГОР: Ника го откри. Тя всъщност рисува и неловко при това. Тя не е актриса по образование, тя е сценограф, защото не я приели в Художествената Академия. Миналата година във Варна Кирил ѝ позираше на Летния фестивал. Аз стоях над главата ѝ и гледах как тя го рисува като възрастен мъж, с една библейска роба и тюрбан. Колкото по-завършен ставаше портретът, толкова повече той заприличваше на мен. Очите и брадичката бяха на Роса, останалото си беше чисто мое. Викам си, привижда ми се, а тя пита искам ли аз портрет. Сядам, Кирил седи над главата ѝ и вика, Гришо, да знаеш какъв те е спретнала, в моите рокерски гащи и яке, все едно съм аз! Ника стана, сложи двата портрета един до друг и рече, вие там се разберете. И излезе. А ние двамката направо оттам на автогарата за София, при Роса. С портретите. Ника после ни докара багажите.

МАДАМ: Кой друг знае?

ГРИГОР: Никой.

МАДАМ: А аз защо знам сега?

ГРИГОР: Какво би казала Жулиета, ако Ромео цъфне с пеленаче в ръце при отец Лоренцо?

МАДАМ: Откъде да знам какво би казала Жулиета? Глупава гъска, решителна, но глупава все едно. Предполагам, че пак ще огелпи работата. Впрочем, любезни ми Ромео, Кирил отдавна не е пеленаче, ако не си забелязал.

ГРИГОР: Той едва започва да прохожда в театъра. Има нужда от помощ, бащински надзор и прочие. Какво би казала Жулиета от камбанарията на мъдрите си години?

МАДАМ: Жулиета би трябвало да попита дали го искаш заради себе си.

ГРИГОР: Не, искам го заради него. За себе си искам само теб. Ето, казах го.

МАДАМ: И какво ще ме правиш? Ще си зарежеш статуса на пръв ергенин в София и ще седнеш вкъщи по чехли, а аз ще варя кафе и ще четем вестника през един чифт очила? С какво ще можем да помогнем на Кирил?

ГРИГОР: Да го приемам ли като знак на съгласие?

МАДАМ: За какво си се разбързал? Да виждаш опашка пред вратата от кандидати?

ГРИГОР: Не ме интересуват кандидатите пред вратата. Аз съм вътре. В заверата са още кметът и Кирил.

МАДАМ: Те какво, също искат да се оженят за мен?

ГРИГОР: Кметът нещо промърка в този аспект, но Кирето му рече, че няма кой да ви ожени, щото той е отец Лоренцо. Бланката за брака е напълно валидна. Там Кирил е записан като свидетел.

МАДАМ: Чакай малко, искаш да кажеш, че това преди малко не беше генерална репетиция?

ГРИГОР: От теб зависи. Ако кажеш „да“, Родион ще го впише в селския регистър.

МАДАМ: Ако кажа „не“?

ГРИГОР: Ако кажеш „не“, Родион ще накълца бланката с голямата канцеларска ножица. Кирил ще бъде разочарован.

МАДАМ: А ти?

ГРИГОР: Аз... Аз ще се напия далеч по-удачно, отколкото на първата ти сватба.

МАДАМ: Може ли да отложим тези съдбоносни събития? Да речем, докато се върнем в София?

ГРИГОР: Не можем. Утре вечер е премиерата. До утре вечер Жулиета трябва да знае точно какво иска.

МАДАМ: Жулиета знае. Само ѝ убягват някои малки детайли. Но до утре вечер ще си ги изясня.

ГРИГОР: Искаш ли да отида оттатък и да ти оставя пространство за големи мисли?

МАДАМ: Не.

АКТ ВТОРИ

Сцена четвърта

На сцената има маса с ръчна шевна машина. Трите баби шият нещо колективно. На преден план седи Мадам, а Ника рисува камъни по голям картонен лист.

МАДАМ: Мислех, че всички декори са готови.

НИКА: Те са. Това е допълнително за прикриване на хористите.

МАДАМ: Какви хористи? Вчера хор нямаше!

НИКА: Това беше вчера, преди хорът на църквата да се запали по театро̀то. Те са петнайсетина човека. Не могат всичките да се скрият зад старата пещера, налага се да се добавят камънаци. Но има и добра новина.

МАДАМ: Направо ме е страх да попитам!

НИКА: Единият от хористите е стопанинът на магарето. В случай на сценична треска при живинката, той се надява да се справи отблизо.

МАДАМ: Ника, имам да те питам нещо. Много ли съм ти антипатична?

НИКА: Моля? Защо изобщо мислите, че сте ми антипатична?

МАДАМ: Да или не?

НИКА: Твърдо не!

МАДАМ: Аз... получих едно малко странно предложение снощи.

НИКА: Какво му е странното?

МАДАМ: Ти знаеш?

НИКА: Всички знаят. И гардеробиерките знаят, и чистачките знаят, и нощният пазач е в час. Само Вие бяхте в неведение.

МАДАМ: И никой не се реши да ме светне?

НИКА: Та после Григор да му отхапе главата? Неее, такива героически личности сред нас няма.

МАДАМ: Дори Кирил?

НИКА: Особено Кирил. Той и така стъпва на яйчени черупки.

МАДАМ: Те май вървят в комплект.

НИКА: В някои аспекти, да. Но само в някои.

МАДАМ: Затова и питам дали съм ти антипатична. Да не се окаже после нещо недоизречено.

НИКА: Вашата Жулиета се интересуваше от мнението на околните значително по-малко, ако правилно помня.

МАДАМ: Как можеш да я помниш?

НИКА: Детската памет е ужасно добра на картинки. Помня я, една такава несигурна, по детски объркана, но решителна. По нищо не личеше, че сте омъжена за Ромео. Даже два пъти я гледах. Мислех си, че съм пропуснала нещо първия път, или вие двамата не сте били на кеф. Вторият път беше даже по-зле. Особено беше кофти накрая. Ромео умираше не от скръб, а за да го видят. Жулиета умираше не от скръб, а от безизходност. Общо речено, трагична повест.

МАДАМ: Критиците казваха други работи.

НИКА: Лъжеха. Дето казва баба Бода, от многото мислене идват всички беди. Но бяхте ефектна двойка, нищо не може да се каже за това. Само неубедителна. Много ли е гадно, че го казвам?

МАДАМ: Не, детенце, не е. Честно е. Ще ми се някой да ми го беше казал тогава.

НИКА: Щяхте ли да повярвате?

МАДАМ: Нямаше. Но съществува вероятност, че можеше да се замисля.

НИКА: Вижте нашите три влъхви. Те като чуха за какво става дума, изобщо не се замислиха. Донесоха шевната машина на баба Стойка и Ви шият рокля.

МАДАМ: Каква рокля?

НИКА: Влъхвите казаха, че е неприлично отец Лоренцо да Ви омъжи по нощница. Нея можете да я използвате по-късно, рекоха влъхвите, а така трябва подходяща рокля. Мисля, че са на път да приключат.

МАДАМ: Не намираш ли, че селото е малко странно?

НИКА: На мен ми харесва. Луди са по театъра.

МАДАМ: А ти?

НИКА: А аз – не чак толкова. Но това ще разбие на Кирил сърцето. Да го оставим за утре сутрин! Човек има право на една нощ на илюзиите за свободата си.

СТОЙКА: Булчето да дойде насам, че нещо не можем да се спогодим за дължината на ръкавите.

МАДАМ: (*става*) И на сватбена рокля.

АКТ ВТОРИ

Сцена пета

На сцената има един ковчег. В долната му част спи Ника, в капака спи Кирил. Чува се кукуригане на петел.

КИРИЛ: Господи, защо пак?

НИКА: Това е третият. Време за ставане и тръгване за някои.

КИРИЛ: Не вярвам младоженците да са се надигнали още. Можем да се поизлежаваме малко. Във всеки случай, тази коруба е доста по-удобна от спалния ми чувал.

НИКА: При това на теб ти се падна частта без подплатата. Аз даже възглавничка си имам.

КИРИЛ: Тя не е твоя, а само назаем. Баба Бода знае ли къде сме и какво правим?

НИКА: Абсолютно. Тя вчера тържествено ми продаде тази драгоценна спална принадлежност, защото заминава при внуците си. Съгласи се, ако тя се яви с ковчег върху куфара си на летището, властите могат да си помислят нещо неоправдано.

КИРИЛ: На теб за какво ти е? За снощи?

НИКА: Защо, ще си го използвам. Мога да си складирам боичките в него, ще има място за всички.

КИРИЛ: Мда, ако се появим в София с микробуса, върху който е завързан ковчег, определено не само властите ще си помислят нещо неоправдано. Поне докато обясним това с боичките.

НИКА: Няма да се наложи. До пощата аз ще си го замъкна без особен труд сама. Както виждаш, той е от две части.

КИРИЛ: А после до София ще си го влачиш сама също? Не съм сигурен ако го ползваш като шейна дали ще можеш да вземаш завоите надолу.

НИКА: Няма да си го влача до София. Аз оставам тук.

КИРИЛ: Глупости, какво ще правиш тук?

НИКА: Ще рисувам. В свободното от рисуване време ще работя в пощата, имат незапълнена половин бройка, защото няма никой в работна възраст. Ще се прочуя. Има Анри Русо Митничаря, а аз ще съм Ника Иванова Пощаджийката, какво му е кофтито?! Време за рисуване – бол, място за живеене – направо над работното място. За зимата се запасявам с боички и пей, сърце! Аз оставам. За което предварително се извинявам.

КИРИЛ: Това е чудесно! Не, това е велико!

НИКА: Не очаквах да ме отпишеш толкова лесно, ако честно.

КИРИЛ: Нищо не разбираш! И аз оставам!

НИКА: Заради мен? Родион ти е казал?

КИРИЛ: Родион е партизанин, мълчи като такъв! На мен ми предложи театъра.

НИКА: Е, снощи имаше аншлаг, верно. И малко повече червено вино към сармичките. Сигурен ли си, че днес ще помни какво е рекъл вчера?

КИРИЛ: Това беше преди червеното вино. Беше заложил примамка във вид на театрални билети. Даже ми показва на излизане, че всеки стол си има номерче, освен един в средата. На него има място за визитна картичка. Да съм си сложел моята.

НИКА: Ти никога не си имал визитна картичка!

КИРИЛ: Ще се наложи да ми нарисуваш една. Можеш да пишеш на нея каквото искаш. После сядаш да рисуваш афиш.

НИКА: Опомни се, представлението беше вчера!

КИРИЛ: Това е вече историческо минало. Трябва да сме готови с афиша за новата постановка!

НИКА: Дай да отгатна! Следващата мистерия е за Йордановден! С участието на хора на местната църква, водата на местната река, кметът Родион в ролята на Йоан Кръстител. За ролята на Христос ще има наплив от мили хора, които са му почти връстници, ще лобират поне още три съседни села за техните си избранници. Оставам, такава не се пропуска! Ще рисувам всичките ти декорации, река Йордан ще бъде направо течна!

КИРИЛ: Имам по-добро предложение.

НИКА: Слушам!

КИРИЛ: „Двама на люлката“.

НИКА: В главните роли?

КИРИЛ: Изобщо, защо задаваш подобни въпроси?! Гришата и Мадам, разбира се! Костюмерки ще са баба Стойка и баба Бойка, главен организатор и билетопродавач Родион. Верно, че магарето Марко остава без роля в тази точно постановка, но ще има още.

НИКА: Те знаят ли за тези ти планове?

КИРИЛ: Не още. Но аз съм добър в убеждаването. Като си помисля, ако ние с теб днес почнем работа по въпроса, за следващата коледна мистерия ще си имаме готов статист за ролята на Иисус. Кажете „Да!“